

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ โรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน และนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. วิธีการ และรูปแบบการวิจัย
2. กลุ่มประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการ และรูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย และ กึ่งทดลอง วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการระดับประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ และเพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรแบบบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 2 คน ผู้ปกครองจำนวน 16 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 16 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 34 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. หลักสูตรแบบบูรณาการ และแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ครูและผู้วิจัยร่วมกันจัดทำขึ้น
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรายวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา และการจัดการเรียนการสอน
3. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อรายวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา และการจัดการเรียนการสอน
4. แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา และการจัดการเรียนการสอน
5. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา และการจัดการเรียนการสอน
6. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายวิชาและการเรียนการสอนวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา และการจัดการเรียนการสอน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ สำหรับนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองต่อไป

1. การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ทำดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยประสานงานกับ โรงเรียนบ้านผาศุกเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน
 - 1.2 ผู้วิจัยร่วมกับครูทำการออกแบบหลักสูตร
 - 1.3 ผู้วิจัยและครูจำนวน 2 คน ร่วมกันประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างรายวิชา กำหนดสาระการเรียนรู้ และเขียนคำอธิบายรายวิชา
 - 1.4 ผู้วิจัยนำผลการสร้างรายวิชา สาระการเรียนรู้และคำอธิบายรายวิชามาตรวจพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
 - 1.5 ผู้วิจัยนำ โครงสร้างหลักสูตร หรือรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาที่ครู ปรับปรุงแล้ว เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ท่าน ตรวจพิจารณา
 - 1.6 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาดำเนินการปรับปรุงร่วมกับครู แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านผาศุก พิจารณานุมัติ
2. การสร้างหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
- 2.1 ผู้วิจัยและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ร่วมกันประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างหน่วยการเรียนรู้
 - 2.2 ผู้วิจัยตรวจพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้
 - 2.3 ผู้วิจัยนำหน่วยการเรียนรู้เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจพิจารณา
 - 2.4 ผู้วิจัยนำผลการพิจารณา และข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาดำเนินการปรับปรุงร่วมกับครู

2.5 ผู้วิจัยนำหน่วยการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

3. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ร่วมกันประชุมเชิงปฏิบัติ
การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

3.2 ผู้วิจัยตรวจพิจารณาผลการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อ
การปรับปรุงแก้ไข

3.3 ผู้วิจัยนำผลการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ หรือแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอให้คณะ
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา

3.4 ผู้วิจัยนำผลการพิจารณา และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ มาดำเนินการปรับปรุงร่วมกับครู

3.5 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณา แล้วนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์กิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ

4.2 วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชา

4.3 กำหนดประเด็นที่จะสอบถาม

4.4 นำแบบสอบถามเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา

4.5 ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน ได้แบ่งระดับความพึงพอใจให้ครูได้เลือกตอบ 5 ระดับ ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของครูใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (254: 162) ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึงมีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

5. แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 5.1 วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้
- 5.2 กำหนดประเด็นคำถาม
- 5.3 นำแบบสัมภาษณ์ให้ครูพิจารณา แล้วปรับปรุง
- 5.4 นำแบบสัมภาษณ์ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาแล้วปรับปรุง
- 5.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

6. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 ฉบับ ดังนี้

- 6.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการสัมภาษณ์
- 6.2 ศึกษางานวิจัยทางการศึกษาที่รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
- 6.3 กำหนดประเด็นคำถาม
- 6.4 นำแบบสัมภาษณ์เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณา
- 6.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยใช้การสังเกตอย่างไม่เป็นทางการในการร่วมมือกับทางโรงเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ ระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนบ้านผาสุก อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สนใจ ที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการของโรงเรียนดังนี้

- 1.1 การออกแบบหลักสูตรแบบบูรณาการ
- 1.2 การสร้างรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา
- 1.3 การสร้างหน่วยการเรียนรู้
- 1.4 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

ผู้วิจัยบันทึก และเก็บรวบรวมผลการพัฒนาหลักสูตรไว้ทุกขั้นตอน

2. ขั้นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้

ผู้วิจัยร่วมกับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน ศึกษาทบทวน แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้านผาสุกของเรา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วให้ครูดำเนินการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 3 หน่วยใหญ่ ประกอบด้วย 10 หน่วยการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยติดตามนิเทศการสอนทุกหน่วยการเรียนรู้ ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ ด้วยระบบคะแนนแบบรูปรีด 5 ระดับ ได้แก่

ระดับ 4	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ดี
ระดับ 2	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 1	หมายถึง	อ่อน
ระดับ 0	หมายถึง	อ่อนมาก

3. การศึกษาความพึงพอใจของครูและนักเรียน ที่มีต่อรายวิชาการดำรงชีวิตในสังคม: บ้าน ผาสุกของเราและการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลังจากการเรียนการสอนเสร็จสิ้นครบ 10 หน่วยการเรียนรู้ โดยให้ครูตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน และสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้

4. การศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง ที่มีต่อรายวิชา และการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลังจากการจัดการเรียนการสอนสิ้นสุดลง โดยสัมภาษณ์ครู นักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน ใน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ ประกอบด้วย การสนทนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง จัดระบบข้อมูล ตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสรุป

1.2 การนำหลักสูตรบูรณาการไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครูได้ประเมินผลการเรียนรู้ โดยให้ระดับคะแนนแบบรูบริค ทุกหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยนิเทศติดตามผลนำผลการเรียนรู้ของนักเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อรายวิชา และการจัดการเรียนการสอน ใช้วิธีวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ ใช้วิธีวิเคราะห์ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

1.4 การศึกษาความคิดเห็นของครู นักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการบรรยายพรรณนา ความเรียง